

Ivösjökommittén

Minnesanteckningar från möte på Bäckaskogs slott den 7 december 2004

1. Inledning

Ordföranden Åke Hammarstedt hälsade mötesdeltagarna välkomna (se separat mötesdeltagarlista).

2. "Det okända Ivösjön"

Limnolog och naturfilmare Hans Berggren visade filmbilder både över och under ytan från olika delar av Ivösjön. Filmen visade att på många ställen var det under 2003 väldigt mycket organiskt material i vattnet och på vegetationen. Vegetationen varierar mellan olika platser, där finns t ex braxengräs som trivs i näringsfattiga sjöar men också den alltmer utbredda ålnaten som trivs i näringsrikt vatten.

3. Hur fungerar en sjö som Ivösjön?

Professor och prefekt vid ekologiska institutionen Wilhelm Granéli, Lunds universitet, informerade om hur en sjö som Ivösjön fungerar vad gäller bland annat näringsomsättning, temperaturskillnader, syre och fiskfauna. Han pekade på olika synsätt: hur sjön styrs från botten av kedjan genom fosfortillförseln eller från toppen av kedjan genom fördelningen rovfisk - planktonätande fisk. En alltmer aktuell syn är tillförseln av organiskt material, främst humus som sker allmänt till sjöar och vattendrag i Sverige och så även till Ivösjön. Materialet konsumeras av bakterier vilket slutligen bidrar till ökad syretäring. Ändrat klimat med milda och våta vintrar i kombination med ändrad markanvändning (som exempel att granskog har ersatt många ängs- och hagmarker) är teorier som kan förklara den ökade humustillförseln till vattendragen.

4. Vegetationen i Ivösjön

Limnolog Håkan Sandsten, Hushållningssällskapet Kalmar-Kronoberg, visade bilder och diagram över vegetationen i nordöstra delen av Ivösjön – vid djupdelar och grunda vikar, skyddade och utsatta lägen. Inventeringen gjordes 2004 och resultatet är att Ivösjöns "storsjö" kan ses som opåverkad av människan, men inte de nordöstra vikarna. Axeltorpsviken är sämst, medan Nässumaviken är något bättre. Ivösjön bör ses som ett flertal olika sjödelar och inte som en homogen sjö. Åtgärder för att förhindra övergödningen behövs, särskilt i vikarna.

5. Lägesrapport från arbetsgruppen

a) Ny djupkarta. Michael Dahlman informerade om att arbetsgruppen ser svårigheter med att få ihop tillräckligt med pengar. Diskussion om ev EU-medel kommer att ske under januari.

b) Utökade syremätningar. Lars Collvin redovisade resultaten från sommarens utvidgade syremätningar. På en punkt (Ö Enö) gick djuphålan inte att hitta. I djuphålan utanför Bromölla var syrgasvärdena mycket bra vid samtliga mätningar medan de endast var acceptabla (mer än två milligram syrgas per liter vatten) i hålan norr om färjeläget. I djuphålan i Axeltorpsviken däremot var värdena på tok för låga. Månadsvisa syrgasprofiler visade på en kraftig och ökande syrgasförbrukning under

temperaturskiktningen och som varade hela sommaren fram till dess att vattenomblandningen inträffade i september och syrgaskoncentrationen därmed återställdes till normala värden för hela djupprofilen.

c) Provfiske. Brodde Almer med medhjälpare utförde provfiske i 0-3 meters intervallet under sommaren. Lars Collvin redovisade en preliminär utvärdering. En preliminär jämförelse med provfisket från 2003 redovisades (för 0-3 m:s nivå, 12 nät över hela sjön). En rejäl minskning i antal fångade abborrar noterades från 2003 till 2004. En analys av längdfrekvensdiagram för abborre och mört (visar antalet fångade individer per fem mm:s längdklasser) visade att minskningen helt berodde på abborrar födda 2003. Detta kan ha att göra med klimat under vår- försommar de båda åren (bra 2003, sämre 2004). Den rödlistade nissögan påträffades de båda fångståren. Abborre dominerade över mört i fångsten, dvs. med avseende på vikt båda åren vilket vi tolkar som ett positivt resultat. Jämfört med andra sjöar i Sverige var fångsterna normala till höga medan det fångade antalet arter, 8-9 stycken, är mycket högt.

d) Kommunala avlopp. Anders Johnsson redovisade en preliminär beräkning av kostnaderna för att anlägga en tub för avloppsvattnet från Olofström/Jämshög och Näsrum till Hanöbukten. Anläggningskostnaden blir i storleksordningen 70 Mkr. Tillkommer kostnader för tillståndsprövning, projektering, arkeologiska undersökningar, markinlösen mm. För Bromölla kommuns del kan man ifrågasätta kostnaden eftersom åtminstone fosforutsläppet från Näsrum är relativt litet.

e) Enskilda avlopp. Michael Dahlman redovisade att Kristianstads kommun planerar att inventera avloppen kring Vånga från januari 2005. Öjvind Hatt informerade om att avloppen vid Grödbby kommer att åtgärdas och att fler områden är aktuella. Utsläppen från enskilda avlopp är stora, jämfört t ex med de från Näsrum reningsverk. Man har även tittat på dagvattnet från Bromölla där fosformängderna också kan vara stora.

6. Avslutning

Eftersom timmen började bli sen avbröts mötet och för övriga redovisningar hänvisades till hemsidan. Kommittén beslutade att nästa möte ska hållas den 7 april 2005 kl 18:30. Åke Hammarstedt tackade de närvarande och särskilt föredragshållarna för ett intressant och givande möte.

Göran Cervin/Michael Dahlman

Närvarolista Bäckaskog den 7 december

Lars Collvin, Länsstyrelsen i Skåne

Lars Bengtsson, Länsstyrelsen i Blekinge

Anders Wassbäck, Olofströms kommun

Åke Hammarstedt, Bromölla kommun

Öjvind Hatt, Bromölla kommun

Anders Johnsson, VA-chef Bromölla

Göran Cervin, Bromölla kommun

Bengt Bergh, Kristianstads kommun

Ulf Persson, Kristianstads kommun

Michael Dahlman, Kristianstads kommun

Ola Petersson, Stora Enso Nymölla AB

Stefan Gabrielsson, Trolle Ljungby AB

Anna Ahlgren, AB Viking Timber

Conny Svensson, Skräbeåns Vattenv. Kommitté

Sven Götesson, LRF kommungrupp, Bromölla

Staffan Lutherdahl, Ivösjöns fiskevårdsförening

Brodde Almer, Ivösjöns fiskevårdsförening

Leif Zadig, Båtklubben Pärlan

Anders Lindoff, Olofströmsbygdens Naturskyddsförening

Christer Neideman, Naturskyddsföreningen, Kristianstad

Stefan Gabrielsson, Ivösjöbygdens Natur

Jörgen Nilsson, Humleslingeföreningen

Nils Waldemarsson, Nordöstra Skånes Fågelklubb

Johan Wagnström, Länsstyrelsen i Skåne

Leif Svensson, LRF, Arkelstorp

Fredrik Holmberg, Alcontrol AB

Wilhelm Granéli, Lunds Universitet, avd för limnologi

Hans Berggren, naturfotograf

Håkan Sandsten, HS Kalmar, Kronoberg- Blekinge

Anmält förhinder